

เลขที่ ๓๖

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง

การพัฒนาการบริหารจัดการ
อุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพมหานครอย่างยั่งยืน

จัดทำโดย นางสาวเตือนใจ นาคกระเสม

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
สังกัดสำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๕
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙

๑. ชื่อเรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการอุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ อย่างยั่งยืน

๒. หลักการและเหตุผล

อุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ มีหน้าที่ความรับผิดชอบให้บริการความรู้เกี่ยวกับผีเสื้อและแมลง จัดเป็นห้องเรียนธรรมชาติ ที่สามารถเข้ามาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับผีเสื้อที่มีชีวิต พันธุ์ไม้ การพักผ่อนหย่อนใจ บริหารจัดการโดยงานธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มงานวิชาการสวนและต้นไม้ สำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม

อุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ ตั้งอยู่ในพื้นที่สวนวชิรเบญจทัศ เขตจตุจักร ให้บริการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๘ เปิดบริการตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. ทุกวัน (ยกเว้นวันจันทร์) โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การเข้าเยี่ยมชมมี ๒ ลักษณะคือ การเยี่ยมชมแบบบุคคลทั่วไป (Walk In) และแบบหมู่คณะ นอกจากนี้อุทยานผีเสื้อฯ จัดให้มีโครงการอบรมความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ จำนวน ๒ หลักสูตร คือ หลักสูตรผีเสื้อ, หลักสูตรดูนก-ส่องนกในเมือง เป็นประจำทุกปี อุทยานผีเสื้อฯ ได้รับความสนใจจากประชาชนเข้าเยี่ยมชมและร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้นทุกปี

อุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ เป็นหนึ่งในโครงการส่งเสริมการเรียนรู้นอกโรงเรียนของกรุงเทพมหานครและเป็นกิจกรรมของอุทยานจตุจักร เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๕ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ที่ให้ “สวนสาธารณะ” เป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนสำหรับบุคคลทั่วไป ทุกเพศ ทุกวัยได้ตลอดชีวิต โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะภายในห้องเรียนเท่านั้น และเพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าให้สวนสาธารณะให้ค้ำค้ำยิ่งขึ้น เพื่อเป็นอุทยานการเรียนรู้ การปลูกจิตสำนึกให้ช่วยกันรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการพักผ่อนหย่อนใจ การนันทนาการ การเรียนรู้ที่สนุกสนานเพลิดเพลิน

อุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ มีการบริหารจัดการสอดคล้องกับนโยบายร่วมสร้างกรุงเทพฯ ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้านมหานครสีเขียว และสอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๗๕) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ มหานครสีเขียว สะดวกสบายประเด็นฯ ทศวรรษย่อยที่ ๒.๒ มีพื้นที่สาธารณะ พื้นที่สีเขียวกระจายทุกพื้นที่

ตารางที่ ๑ สถิติจำนวนประชาชนเข้าเยี่ยมชมอุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ

ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๔๘ – พ.ศ.๒๕๕๕

ปีงบประมาณ พ.ศ.	จำนวนผู้ให้บริการ (คน)
๒๕๔๘	๑๑๗,๗๖๒
๒๕๔๙	๑๑๙,๘๘๘
๒๕๕๐	๑๑๒,๙๒๑
๒๕๕๑	๑๒๙,๖๑๕
๒๕๕๒	๑๓๙,๙๒๘
๒๕๕๓	๑๒๕,๙๙๔
๒๕๕๔	๑๓๘,๐๐๓
๒๕๕๕	๑๐๑,๖๕๖

ปีงบประมาณ พ.ศ.	จำนวนผู้ใช้บริการ (คน)
๒๕๕๖	๑๓๗,๐๗๓
๒๕๕๗	๑๕๒,๗๘๙
๒๕๕๘	๑๕๕,๐๗๘
รวม	๑,๔๓๐,๗๐๗

ตารางที่ ๒ แสดงปริมาณผีเสื้อที่เพาะเลี้ยงเพื่อปล่อยในการจัดแสดงและธรรมชาติ

ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๕๘

ปีงบประมาณ พ.ศ.	จำนวนผีเสื้อที่ปล่อยในกรงจัดแสดงและปล่อยสู่ธรรมชาติ (ตัว)
๒๕๕๓	๙,๓๗๐
๒๕๕๔	๑๕,๓๖๕
๒๕๕๕	๑๖,๒๐๐
๒๕๕๖	๒๐,๒๒๐
๒๕๕๗	๕๑,๕๗๐
๒๕๕๘	๕๔,๓๔๕
รวม	๑๖๗,๑๗๐

การบริหารจัดการอุทยานผีเสื้อฯ พบว่ามีปัญหาการผลิตผีเสื้อได้ปริมาณน้อยเนื่องจากจำนวนพืชอาหารมีไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงหนอนผีเสื้อและพบว่ามีปัญหาการให้บริการด้านข้อมูลแก่ประชาชนที่เข้าเยี่ยมชมแบบหมู่คณะยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร เนื่องจากมีประชาชนเข้าเยี่ยมชมในเวลาที่ไม่ใกล้เคียงกัน จึงเห็นว่าปัญหาดังกล่าวควรได้รับการแก้ไข ด้วยการพัฒนาการบริหารจัดการอุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ ให้มีความสามารถในการผลิตผีเสื้อได้อย่างยั่งยืนและการให้บริการแก่ประชาชนที่มาเยี่ยมชมได้รับข้อมูลได้อย่างทั่วถึงและเกิดความพึงพอใจมากยิ่งขึ้น

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีพืชอาหารสำหรับหนอนในปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ
๒. เพื่อเพิ่มชนิดของพืชอาหาร
๓. เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในการเข้ามาเยี่ยมชม
๔. เพื่อให้มีแนวทางการปฏิบัติงานอย่างยั่งยืนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

๔. เป้าหมาย

๑. ปลูกพืชอาหารหนอน ประเภทไม้พุ่ม ไม้ยืนต้น จำนวน ๗๐ ต้น และประเภทพืชล้มลุก จำนวน ๔๐๐ ตารางเมตร ภายในปี พ.ศ.๒๕๕๙
๒. จัดระบบการเข้าเยี่ยมชมของประชาชนและหน่วยงานต่างๆ

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

๕.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน คือ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) ขององค์กร และปัจจัยภายนอกคือ โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) เพื่อค้นหาว่าองค์กรมีจุดแข็งในเรื่องใดที่จะส่งเสริมให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ สามารถแก้ไขจุดอ่อน นำโอกาสมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเวลาที่เหมาะสมและการวางแผนเพื่อป้องกันแก้ไขอุปสรรคให้หมดไป และสามารถดำเนินการต่างๆ ต่อไปได้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของอุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ สรุปลงได้ดังนี้

ปัจจัยภายใน	
จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๑. เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องการให้บริการความรู้เกี่ยวกับผีเสื้อและแมลง ๒. เป็นห้องเรียนธรรมชาติสำหรับประชาชนทุกเพศวัย ๓. เป็นสถานที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจให้ความเพลิดเพลินให้มีความสุข ๔. มีเพียงแหล่งเดียวในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๕. ไม่เก็บค่าใช้จ่ายในการเข้าเยี่ยมชม ๖. มีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับผีเสื้อและการผลิตผีเสื้อ ๗. เป็นสถานที่ศึกษาเรียนรู้สำหรับประชาชนชาวไทยและชาวต่างชาติ	๑. การใช้พื้นที่ไม่คุ้มค่าในการปลูกพืชอาหารและมีปริมาณพืชอาหารไม่เพียงพอ ๒. บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน มีความรู้ที่จำกัด ขาดประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในเรื่องการปลูก ดูแลบำรุงรักษาพันธุ์ไม้ ๓. บุคลากรขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ๔. ขาดความต่อเนื่องของการปฏิบัติงานเนื่องจากบุคลากรได้มีการโยกย้ายเกษียณอายุราชการ ลาออก ๕. การจัดเวลาการให้ข้อมูลแก่ประชาชนไม่เหมาะสม ๖. การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักอุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ อาจมีน้อยเกินไป

ปัจจัยภายนอก	
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
<p>๑. มีประชาชน หน่วยงานภายนอกให้ความสนใจเข้ามาเยี่ยมชมเพิ่มขึ้นทุกปี</p> <p>๒. มีนักเรียน นักศึกษา ประชาชน ให้ความสนใจเข้ารับการอบรมตามโครงการอบรมความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลักสูตรดูผีเสื้อ, หลักสูตรดูนก-ส่องนกในเมือง</p> <p>๓. บุคลากรได้มีการพัฒนาตนด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ</p> <p>๔. กรุงเทพมหานครมีโอกาสเป็นผู้นำในการให้บริการความรู้เกี่ยวกับผีเสื้อแก่ประชาชนชาวไทยและชาวต่างชาติโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย</p> <p>๕. กรุงเทพมหานครมีโอกาสที่จะได้รับความชื่นชมนิยมยินดีจากชาวต่างชาติที่ไม่ต้องเดินทางไปต่างจังหวัดเพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับผีเสื้อ</p> <p>๖. กรุงเทพมหานครมีโอกาสเป็นศูนย์กลางการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับผีเสื้อในห้องเรียนธรรมชาติในเอเชีย</p>	<p>๑. การได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อนำมาใช้เกี่ยวกับการปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารสถานที่</p> <p>๒. การเกิดภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม</p> <p>๓. ขนาดพื้นที่สำหรับการจัดปลูกพืชอาหารสำหรับเลี้ยงหนอนผีเสื้อมีน้อย</p>

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กรอุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ มีศักยภาพสูงในด้านการให้บริการข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวกับการผลิตผีเสื้อ ชนิดผีเสื้อ ชนิดพืชอาหาร แก่ประชาชนชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งให้ความสนใจเข้ามาเยี่ยมชมพร้อมรับความสนุกสนานมีความเพลิดเพลินได้พักผ่อนหย่อนใจ และได้รับความรู้และมีโอกาสที่จะได้รับการยอมรับให้เป็นศูนย์การเรียนรู้นอกห้องเรียนที่มีคุณค่าควรแก่การศึกษาหาความรู้ด้านผีเสื้อและส่งผลให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครสีเขียวได้รับความนิยมชื่นชมได้ห้องเที่ยวชมผีเสื้อไม่ต้องเดินทางไปต่างจังหวัด แต่มีจุดอ่อนเกี่ยวกับปริมาณพืชอาหารสำหรับเลี้ยงหนอนผีเสื้อไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงหนอนของผีเสื้อ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานขาดประสบการณ์ ขาดแรงจูงใจ และขาดความต่อเนื่องของการปฏิบัติ รวมทั้งขาดการจัดการจัดการระบบการปลูกพืช นอกจากนี้มีจุดอ่อนในการจัดเวลาการให้ข้อมูลความรู้แก่ประชาชนที่เข้ามาเยี่ยมชมแบบหมู่คณะที่มีช่วงเวลาทับซ้อน ในการนี้จึงเห็นควรพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขจุดอ่อนดังกล่าว โดยการพัฒนาบุคลากรและการมีส่วนร่วม

๕.๒ แนวคิดทฤษฎี การพัฒนาบุคลากร

นวลพรรณ ภาวเวส กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อการพัฒนาและเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร

๒. เพื่อสร้างกำลังใจ, ทศนคติที่ดี และความสนใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น
 ๓. เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร และนำวิธีการทำงานที่ถูกต้องเหมาะสม ฝึกฝนบุคลากร พัฒนาทักษะฝีมือการทำงานให้ดียิ่งขึ้น
 ๔. เพื่อให้เข้าใจนโยบายและเป้าหมายขององค์กรได้ดียิ่งขึ้น สามารถปฏิบัติงานและปฏิบัติงานได้ถูกต้อง
 ๕. เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน
- แนวคิดในการพัฒนาบุคลากรในเชิงระบบ ประกอบด้วย ๓ ส่วน
๑. ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ แนวคิด พฤติกรรม ฯลฯ
 ๒. กระบวนการแปรสภาพ (Process) ได้แก่ การศึกษา การฝึกอบรม และการพัฒนา
 ๓. ปัจจัยนำออก (Output) ได้แก่ การพัฒนาด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพและพฤติกรรม

การพัฒนาบุคลากรโดยการฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นอย่างมีระบบ เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น นำไปสู่การเพิ่มผลผลิตและเกิดความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมาย การฝึกอบรมช่วยเสริมสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรด้าน ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่ความรับผิดชอบและองค์กร

การฝึกอบรมแบบการเรียนรู้จากการทำงาน (On The Job Training) เป็นการฝึกอบรม ความรู้ ทักษะและความสามารถในการปฏิบัติจริงของบุคลากรโดยการให้คำแนะนำ การฝึกปฏิบัติจริง การสอนงาน การทำหน้าที่ที่มอบหมาย การตักเตือน และการหมุนเวียนให้ปฏิบัติงาน

๕.๓ การมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาองค์กร

วันชัย วัฒนาทรัพย์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร มีความเชื่อมโยงไปสู่การตัดสินใจอย่างมีคุณค่าและชอบธรรม การมีส่วนร่วมทำขึ้นอย่างมีระบบ นำไปสู่การพิจารณา การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีความชอบธรรมนำไปสู่การปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมในระดับ “เพื่อรับทราบ” คือการตัดสินใจแล้วแจ้งเพื่อรับทราบ

การมีส่วนร่วมในระดับ “การปรึกษาหารือ” คือการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นก่อนการตัดสินใจด้วยการทำประชาพิจารณ์ หรือ “การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน” ซึ่งเป็นกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดหาวิธีการแก้ปัญหาาร่วมกัน กระบวนการและเครื่องมือจะใช้แก้ไข้ปัญหา เพื่อนำสู่กระบวนการตัดสินใจที่ถูกต้องมีคุณธรรมและเป็นที่ยอมรับได้

การมีส่วนร่วมในระดับร่วมเจรจาหาข้อยุติ คือการเจรจาที่มีคนกลางกำกับขบวนการ (Mediation) ผู้ตัดสินใจคือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือคู่เจรจา โดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดทุกๆ ฝ่ายพอใจ

การมีส่วนร่วมในระดับสูงสุด คือการลงประชามติ ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมที่สามารถลงมติตามความเข้าใจ กระบวนการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การทำงานแบบมีส่วนร่วม มีความสำคัญอย่างยิ่ง จะช่วยทำให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Ownership) และทำให้ผู้มีส่วนร่วมยินยอม

ปฏิบัติตาม (Compliance) และการยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจและสบายใจในการดำเนินการแก้ไขปัญหามาไปเรียบร้อยโดยกระบวนการมีส่วนร่วม

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๖.๑ การปลูกพืชอาหารหนอน ประเภท ไม้พุ่ม ไม้ยืนต้น ไม้เลื้อย จำนวน ๗๐ ต้น และ ประเภทไม้ล้มลุก จำนวน ๔๐๐ ตารางเมตร

๖.๑.๑ จัดทำแผนงาน เพื่อดำเนินการได้ครบถ้วนตามปฏิทินการปฏิบัติงาน มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น วันที่เริ่มดำเนินการ จนถึงวันที่สิ้นสุดของงาน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ (เดือน มีนาคม ๒๕๕๙)

๖.๑.๒ การกำหนดงาน (เดือน มีนาคม ๒๕๕๙)

๑) การสำรวจพื้นที่เพื่อกำหนดรูปแบบการปลูกพันธุ์ไม้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับพื้นที่

๒) สำรวจแหล่งน้ำที่จะใช้ดูแลพันธุ์ไม้ได้อย่างสม่ำเสมอ หากไม่มีต้องรีบเตรียมการจัดหา

๓) การศึกษาชนิดของพันธุ์ไม้พุ่ม ไม้ยืนต้น ไม้เลื้อย และไม้ล้มลุก เพื่อใช้สำหรับปลูกเป็นพืชอาหารหนอน (เดือน มีนาคม ๒๕๕๙)

ตารางที่ ๓ แสดงพันธุ์ไม้พืชอาหารหนอน

ลำดับที่	ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกสำหรับเป็นอาหารหนอนผีเสื้อ	หนอนผีเสื้อ
๑	ลำตวน <i>Melodorum fruticosum</i> Lour.	- ผีเสื้อหนอนจำปีธรรมดา
๒	จำปี <i>Magnolia figo</i> (Lour.) DC	- ผีเสื้อหนอนจำปีจุดแยก
๓	การเวก <i>Artabotrys hexapetalus</i> (L.f.)	
๔	สายหยุด <i>Desmos chinensis</i> Lour.	
๕	จำปี <i>Michelia alba</i> DC.	
๖	จำปา <i>Michelia baillonii</i> Pierre	
๗	กระเช้าสีดา <i>Aristolochia tagala</i> Cham.	- ผีเสื้อนางต๋มจุดชมพู - ผีเสื้ออุทอง
๘	มะนาว <i>Citrus xaurantifolia</i> (Christm.) Swingle	- ผีเสื้อหนอนมะนาว
๙	ส้มโอ <i>Citrus maxima</i> Merr.	- ผีเสื้อต้อยตังนางระเวง
๑๐	มะขวิด <i>Limonia acidissima</i> L.	- ผีเสื้อหางติ่งธรรมดา
๑๑	กุ่มน้ำ <i>Crateva magna</i> (Lour.) DC.	- ผีเสื้อใบกุ่มเส้นดำ
๑๒	เขี้ยย <i>Cinamomum iners</i> Reinw. Ex Blume	- ผีเสื้อเชิงลาย
๑๓	ซีเหล็ก <i>Cassia siamea</i> Lamk.	- ผีเสื้อเนร ผีเสื้อคุณ
๑๔	รัก <i>Calotropis fruticosum</i> Lour.	- ผีเสื้อรัก
๑๕	แจง <i>Maerua siamensis</i> (Kurz) Pax	- ผีเสื้อปลายปีส้มใหญ่
๑๖	ขาไก่ <i>Strobilanthes schomburgkii</i>	- ผีเสื้อใบไม้ใหญ่อินเดีย

๑๗	ต้อยติ่งไทย <i>Ruellia tuberosa</i>	
๑๘	บุษบาฮาวาย <i>Asystasia gangetica</i> (L.) T. Anders.	- ฝีเสื่อปีกไขใหญ่
๑๙	ติ้วขน <i>Cratoxylum formosum</i>	- ฝีเสื่ออี้าชตุ้ดธรรมดา
๒๐	ชิงช้าชาลี <i>Tinospora baenzigeri</i>	- ฝีเสื่อช่างร้อน

๔) การมอบหมายงานให้บุคลากรร่วมดำเนินงาน โดยจัดประชุมแจ้งให้
ผู้เกี่ยวข้องทราบและรับฟังแนวคิด สรุปรงานแล้วมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ปฏิบัติ พร้อมจัด
บันทึกการปฏิบัติงานทุกระยะ

๖.๑.๓ การดำเนินงาน

- ๑) จัดหาพันธุ์ไม้ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ (เดือน มีนาคม ๒๕๕๙)
- ๒) มอบหมายงานให้ข้าราชการร่วมรับผิดชอบ ดำเนินงาน เพื่อช่วยควบคุม
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ บุคลากร ให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด (เดือน มีนาคม ๒๕๕๙)
- ๓) การปลูกดูแลบำรุงรักษาพันธุ์ไม้ ได้แก่ การเตรียมดินปลูก การปลูก
การรดน้ำใส่ปุ๋ย ตัดแต่งกิ่งและทรงพุ่มให้เหมาะสม (เดือน เมษายน ๒๕๕๙)

๔) ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย ตั้งแต่เริ่มต้นการ
ปฏิบัติงาน

๖.๑.๔ การประเมินผล การวัดผลตามเป้าหมายที่กำหนด

- ๑) จำนวนพันธุ์ไม้ที่ปลูก (เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๙)
- ๒) วิธีการปลูกถูกต้อง (เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๙)
- ๓) การดูแลบำรุงรักษาพันธุ์ไม้ตั้งแต่เริ่มปลูก (เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๙)
- ๔) การนำพันธุ์ไม้ที่ปลูกไปใช้เลี้ยงบอน (เดือน มิถุนายน ๒๕๕๙)

๖.๑.๕ การสรุปผลงาน การนำเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อรายงานผลสำเร็จของการ
ปฏิบัติงาน (เดือน สิงหาคม ๒๕๕๙)

๖.๒ การจัดระบบการให้บริการแก่ประชาชนที่เข้าเยี่ยมชมอุทยานฝีเสื่อและแมลงกรุงเทพฯ

๖.๒.๑ การจัดทำแผนงาน เพื่อทำปฏิทินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดขั้นตอนงาน (เดือน
มีนาคม ๒๕๕๙)

๖.๒.๒ สํารวจเก็บข้อมูลปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (เดือน มีนาคม ๒๕๕๙)

- ๑) ประเภทการมาเยี่ยมชมของประชาชน แบบหมู่คณะหรือแบบ Walk In
ความสนใจ ช่วงเวลาที่ใช้ในการเยี่ยมชม
- ๒) บุคลากรที่ทำหน้าที่ให้การต้อนรับ ดูแลการลงทะเบียนเข้าเยี่ยมชม และ
บุคลากรที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรพร้อมอุปกรณ์
- ๓) ความสวยงาม ความสะอาดของสถานที่ ปริมาณของฝีเสื่อที่ปล่อยในการ
จัดแสดง

๖.๒.๓ การดำเนินการ (เดือน มีนาคม ๒๕๕๙)

- ๑) กำหนดตารางการเยี่ยมชมของประชาชนแบบหมู่คณะ แบ่งเป็นรอบๆ ละ
๓๐ - ๔๕ นาที

รอบที่ ๑ เวลา ๐๙.๐๐ – ๐๙.๔๕ น.

รอบที่ ๒ เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๐.๔๕ น.

รอบที่ ๓ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๓.๔๕ น.

รอบที่ ๔ เวลา ๑๔.๐๐ – ๑๔.๔๕ น.

๒) จัดวิทยากรพร้อมอุปกรณ์การบรรยายมากกว่า ๒ ชุด เพื่อการบรรยายแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง

๓) จัดทำแผ่นป้ายบริการข้อมูลความรู้เกี่ยวกับชนิดของผีเสื้อ พืชอาหาร วงจรชีวิตผีเสื้อ ติดตั้งภายในการจัดแสดงผีเสื้อ (เดือน เมษายน ๒๕๕๙)

๔) การจัดกิจกรรมหรือวิธีการเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มความสนใจแก่ประชาชนที่จะมาเยี่ยมชมมากยิ่งขึ้น (เดือน เมษายน ๒๕๕๙)

๖.๒.๔ การประเมินผล และการวัดผล ตามเป้าหมายที่กำหนด (เริ่มเดือน พฤษภาคม ถึง เดือนสิงหาคม ๒๕๕๙)

๑) ช่วงเวลาการเข้าเยี่ยมชมแบบหมู่คณะ (๔ รอบ ต่อ วัน)

๒) วิทยากรพร้อมอุปกรณ์

๓) จำนวนป้ายบริการข้อมูลความรู้

๔) จำนวนกิจกรรม/วิธีการ เพื่อเพิ่มความสนใจแก่ประชาชนเข้ามาเยี่ยมชม

๖.๒.๕ การสรุปผลงาน การนำเสนอผู้บังคับบัญชา (เดือน สิงหาคม ๒๕๕๙)

๑) การสรุปผล การนำเสนอผู้บังคับบัญชา

๒) การเสนอผลสำเร็จ เพื่อขออนุมัติเรื่องการจัดรอบเข้าเยี่ยมชมอุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ

๓) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

๗. ระยะเวลาการดำเนินการ

ระหว่างเดือนมีนาคม ๒๕๕๙ ถึง เดือนกันยายน ๒๕๕๙

ตารางที่ ๔ แสดงแผนการดำเนินงาน

ขั้นตอน/รายละเอียด	การดำเนินงาน (พ.ศ.๒๕๕๙)					
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.
๑. จัดทำแผนงาน	✓					
๒. การกำหนดงาน						
๒.๑ สํารวจพื้นที่พร้อมกำหนดรูปแบบการปลูกพันธุ์ไม้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับพื้นที่, แหล่งน้ำ	✓					
๒.๒ การมอบหมายงานให้บุคลากรร่วมดำเนินงาน	✓					
๓. การดำเนินงาน						
๓.๑ การจัดหาพันธุ์ไม้, การเตรียมวัสดุอุปกรณ์	✓					
๓.๒ มอบหมายงานให้บุคลากรร่วมรับผิดชอบดำเนินงาน	✓					

๓.๓ การปลูกพันธุ์ไม้และการดูแลบำรุงรักษา - ไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้เลื้อย จำนวน ๗๐ ต้น - ไม้ล้มลุก จำนวน ๔๐๐ ตารางเมตร	✓	✓				
๓.๔ ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย	✓					
ขั้นตอน/รายละเอียด	การดำเนินงาน (พ.ศ.๒๕๕๙)					
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.
๔. การประเมินผล และการวัดผล ตามเป้าหมายที่กำหนด						
๔.๑ การตรวจจำนวนพันธุ์ไม้ที่ปลูก			✓			
๔.๒ วิธีการปลูก			✓			
๔.๓ การดูแลบำรุงรักษาพันธุ์ไม้			✓	✓	✓	✓
๔.๔ การนำพันธุ์ไม้ไปใช้เลี้ยงหนอนผีเสื้อ				✓	✓	✓
๕. การสรุปผลงานการนำเสนอผู้บังคับบัญชา						✓

ตารางที่ ๕ แผนงานการให้บริการแก่ประชาชน ของอุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ

ขั้นตอน/รายละเอียด	การดำเนินงาน (พ.ศ.๒๕๕๙)					
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.
๑. การจัดทำแผนงาน	✓					
๒. สํารวจเก็บข้อมูลปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง						
๒.๑ ประชาชน ที่มาเยี่ยมชมแบบทั่วไป, และแบบหมู่คณะ ความสนใจ ช่วงเวลาที่เยี่ยมชม	✓					
๒.๒ - บุคลากรที่ทำหน้าที่ให้การต้อนรับ	✓					
- บุคลากรที่ทำหน้าที่วิทยากร	✓					
๒.๓ สถานที่ ความสวยงามของภูมิทัศน์ ปริมาณของผีเสื้อ	✓					
๓. การดำเนินงาน						
๓.๑ กำหนดตารางเวลาการเยี่ยมชมของประชาชน แบบหมู่คณะ แบ่งเป็นรอบๆ ละ ๓๐-๔๕ นาที โดยต้องแจ้งทางผู้ขอก่อนเข้าเยี่ยมชม ในขั้นตอนการประสานงาน	✓					
๓.๒ จัดวิทยากรพร้อมอุปกรณ์ มากกว่า ๒ ชุดเพื่อการบรรยายแก่ประชาชนได้ทั่วถึง	✓	✓	✓	✓	✓	✓
๓.๓ จัดทำป้ายบริการข้อมูลความรู้เกี่ยวกับชนิดผีเสื้อที่ชอาหาร วงจรชีวิตผีเสื้อ ติดตั้งภายในทรงแสดง		✓	✓	✓	✓	✓

ผู้เสีย						
๓.๔ จัดกิจกรรม/วิธีการ เพื่อเพิ่มความสนใจแก่ประชาชนเข้ามาเยี่ยมชม		✓	✓	✓	✓	✓
ขั้นตอน/รายละเอียด	การดำเนินงาน (พ.ศ.๒๕๕๙)					
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.
๔. การประเมินผล และการวัดผล ตามเป้าหมายที่กำหนด						
๔.๑ ช่วงเวลาการเข้าเยี่ยมชมของประชาชนแบบหมู่คณะ			✓	✓	✓	✓
๔.๒ วิทยากรพร้อมอุปกรณ์			✓	✓	✓	✓
๔.๓ จำนวนป้ายบริการข้อมูลความรู้			✓	✓	✓	✓
๔.๔ จำนวนกิจกรรม/วิธีการ เพื่อเพิ่มความสนใจแก่ประชาชน เข้ามาเยี่ยมชม			✓	✓	✓	✓
๕. การสรุปผลงานการนำเสนอผู้บังคับบัญชา						✓

๘. งบประมาณ

งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในโครงการอุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ ยอดเงิน ๑,๓๕๕,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสามแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

๑.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ระดับผลผลิต (Output) และหรือระดับผลลัพธ์ (Outcome)

๑. ปลูกพืชอาหารประเภทไม้พุ่ม ไม้ยืนต้น จำนวน ๗๐ ต้น และประเภทพืชล้มลุก จำนวน ๔๐๐ ตารางเมตรได้ภายในเดือน สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๙

๒. ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าเยี่ยมชม จำนวน ๑๔๐,๐๐๐ คน มีความพึงพอใจในการให้บริการ

๓. มีประชาชนเข้าเยี่ยมชม จำนวน ๑๔๐,๐๐๐ คน/ปี ตามตัวชี้วัดของสำนักสิ่งแวดล้อม

๔. ประชาชนมีความพึงพอใจ อย่างน้อยร้อยละ ๘๐

๑.๒ วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ติดตามและการประเมินผล (สำเร็จ)

๑. จำนวน แผนการปลูกพืช

๒. ชนิดและปริมาณพันธุ์ไม้ที่เพิ่มขึ้น

๓. แผนการให้บริการ

๔. วิธีการ/กิจกรรมที่จะเชิญชวนประชาชนเข้าเยี่ยมชมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรมที่กำหนดขึ้น

๕. แบบสำรวจความพึงพอใจ

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑. เห็นควรจัดสรรงบประมาณ เพื่อนำซ่อมแซม ปรับปรุงอาคารและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ซึ่งมีการชำรุดเสียหายตามสภาพการใช้งานและภัยธรรมชาติ

๒. ดำเนินการให้บริการข้อมูลความรู้เกี่ยวกับแมลงชนิดอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้เป็นศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับแมลงด้วย ตรงกับชื่ออุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพมหานคร

๓. เพิ่มพื้นที่สำหรับการปลูกพืชอาหารให้มากขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการอุทยานผีเสื้อฯ ได้อย่างยั่งยืน

๔. อาจจัดสร้างอุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ เพิ่มเติม เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางมาเยี่ยมชม

ภาคผนวก

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพการบริการ

ความหมายของการบริการ

ไพรพนา (๒๕๔๔) กล่าวว่า การบริการคือกิจกรรมหรือกระบวนการในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคลหรือองค์กร เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นให้ได้รับความสุขและความสะดวกสบายหรือเกิดความพึงพอใจจากผลการกระทำนั้น เกิดความเอื้ออาทร มีน้ำใจไม่ตรีเปี่ยมด้วยความปรารถนาดี ช่วยเหลือเกื้อกูลให้ความสะดวกรวดเร็ว

พงษ์เทพ (๒๕๔๖) รายงานว่าหลักของการให้บริการนั้น ต้องสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่ได้ ดำเนินการไปโดยอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเท่าเทียมกันให้ความสะดวกสบายไม่สิ้นเปลืองทรัพยากร ไม่สร้างความยุ่งยากให้แก่ผู้ใช้บริการมากจนเกินไป การ ให้บริการดีมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการมากที่สุดคือการให้บริการที่ปราศจากอารมณ์ชอบตัวบุคคล

Kotler (๒๐๐๐) กล่าวว่า การให้บริการคือ การกระทำที่หน่วยงานแห่งหนึ่งหรือบุคคลหนึ่ง นำเสนอต่อหน่วยงานอีกแห่งหนึ่งหรือบุคคลอีกคนหนึ่ง หลักประกันที่แสดง ถึงคุณภาพและประโยชน์ จากบริการได้แก่

สถานที่ (place) ต้องสร้างความเชื่อมั่นและความสะดวกให้กับผู้มาใช้บริการ
 บุคคล (people) พนักงานบริการต้องแต่งตัวให้เหมาะสม บุคลิกดี พูดจาดี
 เครื่องมือ (equipment) อุปกรณ์เกี่ยวข้องกับการให้บริการต้องมีประสิทธิภาพ ให้บริการ รวดเร็ว

วัสดุสื่อสาร (communication material) สื่อโฆษณาและเอกสารการโฆษณาต่างๆ จะต้องสอดคล้องกับลักษณะของการบริการ

แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๕๙
หมวดรายจ่ายอื่น รายการค่าใช้จ่ายโครงการอุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ

วงเงินงบประมาณ ๑,๓๕๕,๐๐๐ บาท

สำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม

ที่	รายละเอียดค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
๑.	จัดซื้อค่าพันธุ์ดักแด้ผีเสื้อ	๒๖๒,๐๐๐.๐๐
๒.	จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยงผีเสื้อและอุปกรณ์การเกษตร	๒๑๖,๔๒๘.๑๔
๓.	จัดซื้อพันธุ์ไม้ พันธุ์พืชที่วางไข่ พืชอาหาร พืชอาศัยของผีเสื้อ และพืชให้น้ำหวาน	๒๑๕,๓๐๐.๐๐
๔.	ค่าอาหารผีเสื้อ (ผลไม้สุก น้ำเชื่อม เกลือแร่) ฯลฯ	๗,๙๔๙.๖๐
๕.	ค่าบำรุงรักษาต้นไม้ (ปุ๋ย วัสดุการเกษตร)	๖๓,๓๙๕.๐๐
๖.	ค่าตอบแทนอาสาสมัครช่วยปฏิบัติงานอุทยานผีเสื้อ	๕๒๗,๐๔๐.๐๐
๗.	ค่าสำรวจพันธุ์ผีเสื้อพร้อมพืชอาหาร จำนวน ๒ ครั้ง แบบปักค้ำ ๔ วัน ๓ คืน	๕๙,๒๒๔.๐๐
	รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	๑,๓๕๑,๓๓๖.๗๕

เอกสารอ้างอิง

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล : นวลพรรณ ภาเวส, การพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานความ
ร่วมมือจากต่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๓
ศ.นพ.วันชัย วัฒนทรัพย์ : การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาองค์กร, ที่มา Suthep.crru.ac.th.>mgnt ๓๗
ข้อมูลอุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ : สำนักงานสวนสาธารณะ, ที่มา [http://
๒๐๓.๑๕๕.๒๒๐.๒๒๐/park](http://๒๐๓.๑๕๕.๒๒๐.๒๒๐/park)
สถิติจำนวนประชาชนเข้าเยี่ยมชม : รายงานประจำเดือน, อุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ
สถิติจำนวนการปล่อยผีเสื้อ : รายงานประจำเดือน, อุทยานผีเสื้อและแมลงกรุงเทพฯ
สำนักสิ่งแวดล้อม : แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ระยะที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๖๐)
โครงการยุทธศาสตร์พิทักษ์สิ่งแวดล้อม : ยุทธศาสตร์พิทักษ์สิ่งแวดล้อม, กรุงเทพมหานคร พ.ศ.
๒๕๕๗-๒๕๖๐